

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Explanationvm Origenis Adamantii In Evangelivm Secundum Johannem
Tomus Secundus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

γινώσκουσιν τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν· πᾶν δὲ τὸ
 παρὰ τὸ αὐτοῦ θεοῦ μετοχῇ τὸ ἐκείνου θεότητος
 θεοποιήσαντες, ὅτι ὁ θεὸς, ἀλλὰ θεὸς κυριώ-
 τερος αὐτῶν * λέγει τὸ ὅτι πάντως ὁ πρωτότοκος
 πρὸς τὸν πατέρα, ὡς πρῶτος τῶν ὡς
 πρῶτος κλησέται, ὡς πρῶτος τῶν ὡς
 θεὸν ἔχει, ἀπὸ αὐτοῦ θεότητος εἰς αὐτὸν, ἐπὶ
 ἡμῶν τῶν τοῖς λοιποῖς παρὰ αὐτοῦ θεοῖς, ὡς
 ὁ θεὸς θεὸς ἐστίν, καὶ τὸ λεγόμενον· θεὸς
 θεὸν κύριος ἐλάλησε, ἐκείνου τὴν γλῶσσαν
 ἀνακηρύσσας τὸ ὅτι ἐκείνου θεοῖς. ὡς πρῶτος
 αἰτίας εἰς τὸ θεοποιήσαντες αὐτὸς ἀφ' ὧν
 καὶ αὐτοῖς καὶ τῶν ὡς καὶ ἡμεῖς μετέδοτες
 ἀληθείας ἡμεῖς ὁ θεὸς, οἱ καὶ ἐκείνοι μοι
 φέροντες θεοῖς, ὡς ἐκείνοι πρωτότοις. ἀλλὰ
 πάλιν τὸ πλεονάζον εἰκόνας ἡ ἀρχὴ τῶν εἰ-
 κόνων ὁ πρῶτος τὸ θεόν ἐστὶ λόγος, ὅς ἐν ἀρχῇ
 ἦν πρὸς τὸν θεόν αἰετῶς μένων θεός, ὅς
 αὐτὸς ἀπὸ ἐκείνου, εἰ μὴ πρὸς θεὸν λέγει, καὶ
 ὅτι αὐτὸς μένων θεός ἐστὶ μὴ παρέμεινε τῇ ἀλ-
 λήτῃ θεῷ τῇ πατρὶ καὶ βάρβαν· ἀλλ' ἐκεί-
 νος προέβηκεν ἡμεῖς τοῖς ἐκείνους, ἐνός μὲν
 ἀληθείας τῇ πατρὶ ἀπαγγελλομένη, καὶ
 ὡς ἀληθινὸν θεὸν θεὸν παλαιότατον τῇ μετοχῇ
 τῇ ἡμεῖς, ἐκείνου μένων τὸ πᾶν κλη-
 σιν πατέρι καὶ θεῷ· διὸ ἐκείνου τῇ λοιποῖς
 τὸ θεὸς προσηγορίας τυγχάνουσι πρὸς τὴν ἀ-
 πόδομιν ἀποφορῶν, καὶ ἦν ἐφ' ἀσκήσει πα-
 τὴς λοιποῖς θεοῖς διάκονος ἔχει τὸ θεότητος
 τὸ θεὸν λόγον, καὶ πάλιν παρεμπίπτει· ὁ γὰρ
 ἐκείνου λόγος τὸ λογικὸν ἔστιν τὸ λόγον ἐκ
 πρὸς τὸν ἀρχὴν λόγον πρὸς τὸν θεόν, ὅτι λόγον
 εἶναι, ὁ θεὸς λόγος πρὸς τὸν θεόν· ὡς γὰρ αὐτό-
 τος, ἐκείνου θεὸς ὁ πατήρ πρὸς εἰκόνα, καὶ εἰκό-
 νας ἐκείνου, διὸ ἐκείνου εἰκόνα λέγονται ἔχει οἱ
 ἐκείνου, ἐκείνους, ὅτι αὐτὸς λόγος
 πρὸς τὸν ἐκείνου λόγον· ἀμφοτέρω γὰρ πη-
 γαῖς ἐκείνου χάρις, ὁ μὲν πατήρ, θεότητος, ὁ δὲ
 ὡς, λόγος· ὡς πρὸς τὸν θεόν πολλοὶ, ἀλλ' ἡμῶν
 ὡς ὁ θεὸς ὁ πατήρ, ἐκ πολλοῦ κύριος, ἀλλ' ἡ-
 μῶν αἱ κύριος ἡμεῖς χριστός· ὡς πολλοὶ λό-
 γοι, ἀλλ' ἡμῶν ἐκείνου ὡς πρὸς τὸν ἐκείνου
 λόγον, ὁ πρὸς τὸν θεόν, ὡς ὁ θεὸς λό-
 γος· ὡς γὰρ ἐκείνου ἔστιν τὸ λόγον τὸν ἀρ-
 χὴ πρὸς τὸν θεόν, ὡς ἡμεῖς ἡμεῖς ἐκείνου
 πρὸς τὸν θεόν, ὡς μετέχει τὸ μετοχικῶν ἡμῶν

A Patrem inquit: *Ut agnoscant te illum solum* Joh. 17. 3.
verum Deum; quidquid vero est prater
 hunc, qui αὐτοῦ dicitur, [hoc est per se
 Deus,] participatione, & comunione divi-
 nitatis illius deificatum, non ille Deus cum
 articulo, sed Deus sine articulo magis pro-
 prie dicendum esse, quo nomine omni-
 no primogenitus omnis creaturæ, quip-
 pe qui cum primus sit apud ipsum, at-
 trahens divinitatem ad seipsum, hono-
 rabilior est reliquis Diis, qui sunt prater
 ipsum, quorum ille Deus, Deus est, ju-
 xta id, quod dicitur: *Ille Deus Deorum Do-* Pl. 49. 7.
minus loquutus est, & vocavit terram, dans
 esse Diis, a Deo hauriens abundanter,
 unde ipsos efficiat Deos, & unde illis
 juxta suam ipsius bonitatem suppeditet.
 Verus igitur Dens est ille Deus cum ar-
 ticulo: qui autem Dii efformantur ad
 ejus formam, velut imagines quædam
 sunt primi exemplaris. Sed rursus multa-
 rum imaginum archetypa imago est ille
 λόγος, qui est apud Deum in principio
 existens, quia sit apud Deum semper man-
 ens Deus, haudquaquam id habiturus,
 nisi apud Deum esset; & haudquaquam
 Deus mansurus, nisi perpetuo perman-
 sisset in contemplatione paternæ profun-
 ditatis. Sed quoniam fortasse verisimile
 est futurum, ut multi offendantur, quia
 dixerimus, unum esse verum Deum, nempe
 Patrem, & prater Deum verum multa-
 tos factos Deos participatione Dei: ve-
 rentes gloriam ejus, qui omnem creatu-
 ram præcellit, æquari reliquis obtinen-
 tibus appellationem Dei sine articulo,
 prater datam differentiam, per quam
 Deum λόγον diximus reliquis omnibus
 Diis ministrum esse Deitatis, etiam hæc
 differentia est apponenda. Ea enim ra-
 tio, quæ in singulis rationis capacibus
 inest, eandem comparisonem habet ad
 illam rationem, quæ in principio apud
 Deum est, & Deus est λόγος, quam ha-
 bet Deus λόγος, [id est ratio] sine ar-
 ticulo ad Deum illum cum articulo. Ut
 enim Pater αὐτοῦ [hoc est per se Deus,
 & verus Deus] se habet ad imaginem, &
 ad imagines imaginis, quam ob causam
 etiam dicuntur homines non esse imagi-
 nes, sed ad imaginem, sic hunc in mo-
 dum se habet ipse λόγος, hoc est ipsa
 ratio ad eam, quæ est in singulis, ratio-
 nem. Utraque enim locum obtinent fon-
 tis, & originis, Pater quidem divinitatis;
 Filius vero λόγος, [id est rationis.] Queinad-
 modum ergo Dii multi, sed nobis unus

Deus est, nempe ille Pater; & multi Domini sunt, sed nobis unus Dominus est Jesus
 Christus: sic multi etiam sunt λόγοι, [hoc est rationes,] sed nobis illum λόγον, [id est
 rationem illam] precamur inesse, quæ est in principio, quæ est apud Deum, quæ est
 Deus λόγος. Qui enim non capit λόγον hunc, [id est rationem,] quæ in principio apud
 Deum est, aut ipsum allequetur, quatenus caro factus est, aut particeps efficitur
 alicui.

alicujus eorum, qui λόγον hunc, [id est rationem ipsam] assequuntur: si vero nec alicujus quidem horum, qui hujus rationis participes existunt, participes effici poterit, in numero omnino eorum erit, qui à ratione alieni dicuntur. Id autem, quod diximus, palam efficitur ex exemplis de Deo illo, qui profertur cum articulo, & de illo λόγος cum articulo, qui est Deus sine articulo, tum etiam de Diis, qui vel participant Deum, vel Dii quidem dicuntur, nullo pacto autem sunt: & rursum de λόγος Deo, & de λόγος, qui factus est caro, nec non de λόγος, qui hunc quodam modo participant, & λόγοι secundi, ac tertii ab ipso dicuntur, & λόγοι esse existimantur, cum tamen verè non sint, sed potius, ut ita loquar, prorsus dici merentur αλόγοι λόγοι, [hoc est rationes irracionales,] quemadmodum etiam de iis, qui Dii quidem dicuntur, cum non sint, diceret aliquis Dii non Dii: non secus enim & hi vocantur αλόγοι λόγοι, hoc est rationes ratione carentes. Atque ille quidem Deus universorum, electionis est Deus, & multo magis illius, qui hanc servavit: deinceps eorum, qui vere sunt Dii, & ut semel dicam, Deus est viventium, & non mortuorum; at vero Deus λόγος, fortasse Deus est eorum qui in ipso sistant omnia, quique existimant ipsum esse Patrem. Sol autem, & Luna, & astra, ut ante nos quidam differuerunt, illis attributa fuerunt, qui minus digni habentur, ut illo titulo, ac laude cohonestentur, ut Deus Deorum, Deus ipsorum sit. Sic autem intellexerunt adducti verbis Deuteronomii, quæ ita sese habent: *Ne cum suspexeris in cælum, & intuitus fueris Solem, & Lunam, & omne cæli ornamentum, deceptus adores ea, & servias eis, quæ ipsa distribuit Deus tuus cunctis gentibus.* Vobis autem non sic dedit Dominus Deus tuus. Sed quid distribuit cunctis gentibus Solem, & Lunam, & omne cæli ornamentum Deus, cum sic non dederit Israël? Scilicet ut qui non possunt ad intelligibilem recurrere naturam, rebus corporeis, ac sub sensum cadentibus divinitatem esse suspicati, vel lubenter in his sisterent, non prolapsi ad idola, & dæmonia. Deum igitur alii quidem Deum universorum habent; qui vero hos proxime sequuntur, in Christum Dei ipsius filium defixi sunt. Tertii vero sunt, qui Solem, Lunam, omneque cæli ornamentum [habentes] à Deo aberrant, verum tamen errore longe præcellenti, præstantioreque, quam eorum qui vocant Deos opera manuum hominum, aurum, & argentum, artis excogitationes. At omnium ultimi sunt, qui dicuntur his, qui Dii quidem dicuntur, haudquaquam vero sunt. Similiter igitur aliqui parti-

Deut. 4. 9.

E

μὲν ἡμεῖς μετέχουσιν αὐτῷ τῷ ἐν δόξῃ λόγῳ, A
 καὶ πρὸς τὸν θεὸν λόγῳ, καὶ θεὸς λόγῳ, ὡς πα-
 ῶντες, ὁ πατήρ, καὶ ἱερεμίας, καὶ εἰς ἡσέ-
 ρου· τοῖσιν αὐτὸν παρέστησεν, ὡς τὸν λόγον κυ-
 εῖς ἢ τὸν λόγον ἰδεῖν αὐτὸν. ἕτεροι δὲ
 οἱ μὴ οὐκ εἰδότες εἰ μὴ ἰσθῆναι ἑαυτοὺς, ὅτι τῶν
 ἐσαυρωμένων, τὸν ἰδεόμενον σάρκα λόγον, τὸ
 πᾶν νομίζοντες ὅτι τὸ λόγον ἑαυτὸν κατὰ σάρ-
 κα μόνον γινώσκουσιν, τοῖσιν δὲ ἐστὶ τὸ πᾶν
 τὸ πιστευόμενον νομιζόμενον. καὶ ἡμεῖς λό-
 γῳ μετέχουσιν ἢ τὸν λόγον ὡς πάντες ὡς ἐρε-
 χται λόγον προσερχόμενοι, καὶ μήποτε ἐπὶ εἰσιν
 οἱ μετερχόμενοι πρὸς ἐνδοκίμους καὶ διαφρε-
 σαις ἐν φιλοσοφίᾳ πρὸς ἑλλησιν αἰρέσεις. ἰετέροι
 δὲ παρὰ ἰάτας οἱ πιστευόμενοι λόγοις πάντι
 διὰ φρόνους ὁ ἀθεοῖς, τὸ ἀναρχὴ καὶ ὁ οὐκ
 ἀδελφὸν πρόειαν ἀναρχῆς, καὶ ἀλλότι τίλ-
 παρὰ τὸ καλὸν ἀποδεχόμενοι· εἰ καὶ ἐδόξα-
 μαί δὲ παρεκβεβηκέναι, οἷον δὲ ὅτι παρεκ-
 μέναι ὡς τὰ σαφῶς ἰδεῖν πᾶσα πρᾶγ-
 ματα κατὰ τὸ θεοῦ ὄνομα, ὅτι πᾶσα κατὰ τὸ
 λόγον, τὸ πᾶν πιστεύομεν· ἢ ἢ δὲ ὁ θεός, καὶ
 ἡμεῖς, ἡμεῖς διὰ τὸν λόγον, ὡς τὸν λόγον τὸν
 ματὸν· ὡς ἐρεχόμεν ὁ θεὸς λόγον· ὡς ἐρεχό-
 μεν· ὡς τὸν λόγον τὸν ὅλων θεός. ὁ πᾶν ἢ ὁ λό-
 γος, ὅτι καὶ λόγον, ὁμοίως τὸν ὁ θεός ὁ
 θεός, καὶ ἡμεῖς διὰ τὸν λόγον, οἰκίαι τῶ ἀνθρώ-
 πῳ οἱ μὴ πᾶσι, μετὰ οὐκ οὐκ αὐτὸ καὶ
 τῶν παρεκβεβηκέναι, ὅτι νῦν σαφέστερον ὁ λό-
 γος ἡμῖν παρέστησεν, οἱ ἐπὶ τὸν ὡς τὸν φη-
 σαιτες, καὶ τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ ἰσθῆναι. καὶ τὸ
 πᾶν ἡμεῖς προερχόμενοι, ἡμεῖς καὶ σελήνη, καὶ
 ἀπὸ τῶν νομίζοντες θεός, ὅτι αὐτοὺς ἰσθῆναι,
 ἐπὶ πᾶσι δὲ, ὅτι ἐν τῇ κάτω χώρᾳ οἱ τοῖς ἀ-
 ψύχοις ὁ νεκροῖς εἰδώλοις ἐκείμενοι. τὸ δὲ
 ἀνάλωτον καὶ ἐπὶ τὸ κατὰ τὸν λόγον εὐρίσκα-
 μεν, οἱ μὴ γὰρ αὐτῷ πᾶσι λόγον κεκόσμηται·
 οἱ δὲ παρεκβεβηκέναι ἡμεῖς αὐτῷ, ὅτι δοκῶντι εἶναι
 αὐτῷ τῷ πρώτῳ λόγῳ, οἱ μὴ οὐκ εἰδότες, εἰ
 μὴ ἰσθῆναι ἑαυτοὺς, ὅτι τῶν ἐσαυρωμένων, οἱ
 τὸν λόγον σάρκα ὁρῶντες. ὁ ἡμεῖς, ὅτι πρὸ
 βαρχέως ἐρήκαμεν· ἢ δὲ δὲ λέγειν περὶ τὸ
 νομίζόμενον μὲν ἐν λόγῳ τυγχάνειν, ὅτι πᾶ-
 πᾶσιν δὲ ὁ μόνον αὐτῷ τῷ καλῷ, ἀλλὰ ὅτι
 τὸ ἰσθῆναι, καὶ μετερχόμενοι αὐτῷ; ὅτι ἢ ἐν
 ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν, διὰ τὸν προερχόμενον
 τῶν προτάσεων ἡμεῖς τῶν διδάσκειν ἡ-
 μαῖς ὁ εὐαγγελιστὴς συγκεφαλαιῶται τὰ τῶν εἰς
 ἐν λόγῳ τὸ ὅτι ἢ ἐν δόξῃ πρὸς τὸν θεόν·
 τῶν nos docens Evangelista, tria in unum cōnectit, dicens: *Hic erat in principio apud Deum.* Ambros.
 Paris 11. *In*

A participant quidem ipsius λόγος, [id est
 rationis, five sermonis,] qui est in
 principio, qui est apud Deum, qui
 est Deus, velut Oseas, & Hieremias,
 & Elaias, & si quis alius talem seipsum
 exhibuit, ut sermo Domini, vel sermo ad
 se fieret; alii vero, qui nihil sciunt, nisi
 Jesum Christum, & hunc crucifixum,
 tantum secundum carnem agnoscunt
 Christum, existimantes se habere am-
 plius nihil de Sermone, nisi quod caro
 factus est: cujusmodi est multitudo eo-
 rum, qui credere putantur. Jam tertii se
 sermonibus aliquantulum illum Sermo-
 nem participantibus applicuerunt, per-
 inde quasi sermones illi omnem sermo-
 nem præcellant. Et forte hi sunt, qui
 præclaras in Philosophia, & præstantes
 sectas apud Gentiles exercent. Quarto
 vero loco ab his numerandi sunt illi, qui
 sermonibus profus corruptis, & impiis
 crediderunt, evidentem, ac fere sub sen-
 sum cadentem de medio tollentes provi-
 dentiam, aliumque finem quendam, præ-
 ter bonum, honestumve approbantes.
 C Quod si digredi visi sumus, commode
 tamen id fecisse remur, & apposite, ni-
 mirum quod ad Dei nomen attinet, res
 quatuor in eo inspecturi, & totidem in
 nomine λόγος, [qui est ratio, five sermo.]
 Erat enim Deus cum articulo, & Deus
 sine articulo, deinde Dii dupliciter.
 [Quorum meliorem ordinem Deus Ver-
 bum superat, à Deo rerum omnium ipse
 superatus erat rursus ὁ λόγος, fortassis
 autem & λόγος, eodem modo quo ὁ θεός
 & θεός. Verborum etiam duo sunt ge-
 nera, quorum humana propria sunt alia
 quidem Patris, quod ejus partes sint, &
 his finitima, quæ nunc verbum apertius
 & planius nobis explanat, quæ ad Ser-
 vatorem pervenerunt, & omni ex parte
 in eo adfuerunt. Ac tertia sunt, quæ
 ante commemoravimus, Solem ac Lunam
 & stellas Deos esse existimantia, & in eis
 hærentia. Sed præter hæc omnia, sunt
 etiam in loco inferiore, quæ inanima &
 mortua idola venerantur. Similia quoque
 de iis quæ ad Verbum pertinent, reperim⁹.
 alia enim ipso Verbo ornata sunt, alia
 aliquo ei vicino, ac finitimo, quod pri-
 mum Verbum esse videtur, quæ nihil
 sciunt, nisi Jesum Christum, & hunc cru-
 cifixum, eademque Verbum carnem vi-
 dent. Tertia etiam, quæ paulo ante dixi-
 mus. Quid vero attinet de iis dicere, qui
 in Verbo esse existimantur, sed non solum
 ab honesto, verum etiam ab ejus vestigiis,
 atque iis qui ejus sunt participes, aberrant?
] *Hic erat in principio apud Deum.* Ambros.
 Tribus prædictis proposicionibus, tres or-
 dines nos docens Evangelista, tria in unum cōnectit, dicens: *Hic erat in principio apud Deum.* Ambros.
 Paris 11. *In*

In prima propositione didicimus, in quo erat λόγος: videlicet, quod in principio: & apud quem hic erat, videlicet, quod apud Deum: & quisnam λόγος erat, videlicet quod Deus. Tanquam ergo demonstrans Sermonem, quem ante dixerat Deum per particulam, *Hic*, & in quartam propositionem congregans illud: *In principio erat sermo, & sermo erat apud Deum, & Deus erat ille sermo*: inquit: *Hic erat in principio apud Deum*. Potest tamen principii nomen sumi etiam de principio mundi, addiscentibus nobis per hæc dicta, Sermonem illum antiquiorem esse rebus à principio factis. Nam si in principio fecit Deus cælum, & terram, clarum est id, quod in principio erat, antiquius esse eo, quod in principio factum est; nec solum firmamento, & arida, sed cælo, & terra Sermo ille est antiquior. Forte autem non absurde quis inquirat, quare non sit dictum, In principio erat Sermo Dei; & Sermo Dei erat apud Deum; & Deus erat ille Sermo Dei. Sed consequitur, ut qui quærit, cur tandem non scriptum sit, In principio erat Sermo Dei, & quæ sequuntur, plures enunciet esse Sermones, & fortasse diversi generis. Vel unus quidem erit Dei Sermo, alter (ut ita dicam) Angelorum Sermo, alius item hominum, & ita in cæteris Sermonibus. Quod si vocabulum Sermo, hoc modo se habebit, idem fortassis censendum erit de sapientia, & de iustitia. Dictum autem absurdum est, plures vocabuli huius, Sermo, appellationes proprie esse, & sapientia, & iustitia. Convincemur etiam à veritate, minime à nobis quæri oportere plures sermones, & sapientias, & iustitias, quæ proprie sic nominentur. Nam unusquisque confiteretur unam esse veritatem, nec auderet aliquis dicere, aliam esse Deveritatem, aliam Angelorum, aliam hominum; cum in natura entium una sit de unaquaque re veritas, quod si veritas est una, perspicuum est, etiam sapientiam, quæ confirmatio, & demonstratio ipsius est veritatis, merito intelligi unam esse: quippe cum ne ea quidem, quæ appellatur sapientia, nomen suum recte tueri queat, si non adfit veritas. Quod si veritas una, & sapientia una est, unus etiam Sermo sit oportet, annuncians veritatem, & sapientiam rerum earum, quæ simplices sunt, & apertæ, ad eos, qui sunt capaces. Nec hoc dicimus negantes esse veritatem, & sapientiam, & sermonem Dei, sed ostendentes utilitatem, ob quam Evangelista reticuit Dei vocabulum, non scribens, In principio erat sermo Dei. Idem autem Joannes etiam cum

A πρῶτον ὃ τὸ πρῶτον μεμαθηκαίμεν ἐν τῷ πρῶτον λόγῳ, ὅτι ἐν δέχῃ ἐστὶν ἡ αὐτὴ ὡς πρὸς τὸ θεόν. ὡς ὁ λόγος ἦν, ὅτι θεὸς ἦν ὡς αὐτὸς αὐτῷ δεικνύς τὸ προσεχημένον θεὸν λόγον εἶναι τὸν ἐν τῷ λόγῳ ἦν ὁ λόγος, ὃς τὸ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, φησὶν ὡς ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. δύναται μάλιστα τὸ δέχῃς ὄνομα λαμβάνειν καὶ ἐπὶ τὸ τὸ θεὸς μένων ὅτι προσεχόμενος ὁ λόγος ἴσως ἀποδείξει ἡμετέροις ἢ ἐν ἀρχῇ ἐπισημαίνον τὸ θεὸν καὶ τὸν λόγον, τὸ δὲ ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν πρὸς τὸν θεόν ἐστὶν ἐν δέχῃ πρὸς τὸν θεόν, ὃς μόνον ἐπεσφραγίσθη καὶ ἔχει, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὸν προσεχόμενον ἐπὶ ὁ λόγος. ὡς καὶ ἐν ἀποκάλυψιν ὡς ἡγήσασθαι ὡς καὶ ἐκείνην. ἐν δέχῃ τοῦ λόγου τὸ θεὸν καὶ ὁ λόγος τὸ θεὸν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος τὸ θεὸν. ἀποδείξει ὡς ἐν τῇ ζητούμεν ἢ δὴ πρὸς τὸ θεὸν, ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος τὸ θεὸν, ἐν τῇ ἐξῆς, πάλαιος διαφανεῖται λόγος, καὶ ὡς ἐπεσφραγίσθη, ὃς μὴ τὸ θεὸν λόγος, ἐπεὶ τὸ θεὸν ἐπὶ ἀρχῇ τὸ λόγος, καὶ ἀλλοῦ ἀνθρώπων, ἐστὶν ἐπὶ τῷ λοιπῶν λόγων. ἐν δὲ λόγῳ, ὡς καὶ ἐν τῇ καὶ δικαιοσύνη. ἀποπνίγει δὲ πάλαιος φησὶν τὸν λόγον, προσεχόμενος κυρίως πνεύματος, καὶ τὸ σοφίας ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, ἐν ἀποκάλυψιν τῷ πρὸς τὸ θεὸν ζῆτον πάλαιος λόγος καὶ φησὶν καὶ δικαιοσύνης μετὰ τὸν ὅτι ἐν ἀρχῇ τὸ θεὸν ἀληθείας. πῶς γὰρ ἐστὶν ἐν ἀρχῇ ὡς μίαν ὅτι πᾶσι ἀληθείαν. ἐν δὲ ἐπὶ αὐτῇ ἐλπίσιν ὡς λέγειν ἐπεσφραγίσθη τὸ θεὸν ἀληθείαν, καὶ ἐπεσφραγίσθη τὸ ἀγγέλιον, καὶ ἀλλοῦ τῶν ἀνθρώπων. ἐν γὰρ τῇ φησὶν τὸ ὡς μία ἡ αὐτὴ ἐκείνη ἀληθεία, ἐν δὲ ἀληθεία μία, δηλοῦται ὡς ἡ κατανάλυξις αὐτῆς, ἐν δὲ ἀποκάλυψιν σοφίας πνεύματος μία εὐλογία ἐν τῇ πάλαιος τὸ νομιζόμενης σοφίας, ἐν κεφάλαιον τῆς σοφίας, ἐν δὲ σοφίας ἀνθρώπων χρηματισμός. ἐν δὲ ἀληθεία μία, ἐν σοφία μία, ἐν λόγος: ἀποδείξει τὸ ἀληθείαν καὶ τὸ σοφίαν ἀποπνίγει δὲ φανερὸν ἐν τῷ χωρητικῷ, ἐν τῷ πνεύματι φανερὸν ἐν τῷ ἀληθείαν τῷ σοφίαν ἐν τῷ λόγῳ τὸ θεὸν, ἀλλὰ ἀποπνίγει τὸ πνεύματι τὸ φανερὸν τὸ θεὸν ἐν τῷ ἀναγκαζομένῳ. ἐν δέχῃ τοῦ λόγου τὸ θεὸν. ὁ αὐτὸς δὲ ὡς αὐτῇ ἐν τῇ ἀποκάλυψιν

ἡ δὲ πρῶτος αὐτὸν ὀνομάζει τὸ θεὸν λέγων· καὶ εἶδον ἄνθρωπον ἀναγνόμενον, ἰδὲ ἵπ-
 πον λευκόν, ἐπὶ καθήμενον ἐπ' αὐτὸν καλῶ-
 μενον, περὶ ἃ ἀληθινόν, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρι-
 νῶν καὶ πλεονῶν· αἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ
 πυρὸς, καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αὐτοῦ διαδήματα
 πολλὰ, ἔχον ὄνομα γεγραμμένον ὃ εἶδεν ὁ-
 νῶν αὐτὸς, καὶ περιβεβλημένον ἱμάτιον ἐρ-
 ρισμένον αἵματι, καὶ ἐκκλιπὸν τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ, λέγον· τὸ θεοῦ. καὶ ἵα φραγεύματα αὐτοῦ
 ἐν τῇ ἑρῶνι καὶ ἐν τῇ ἐπὶ ἵπποις λευ-
 κῇ, * ἐκδομένοις βύσσινον καθαρόν, καὶ
 ἐν τῇ φόρῃ αὐτοῦ ἐκπερέεσθαι ῥομφαία
 ἑξῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτοὺς
 τιμωρῇ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ ἰουδαίου, καὶ αὐτοὺς πε-
 τὰ πύλινον τῶν ὀρνέων τοῦ θεοῦ τῶν παν-
 τῶν, καὶ ἐκτὸς ἐπὶ τῷ ἱματίῳ καὶ ἐπὶ τῇ
 μισθῇ αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, ὃ βασιλεὺς
 βασιλεύει, καὶ κύριος κυρίων ἀναγκάσιος ὃς
 ἀπολύσιος ἐστίν, καὶ λόγος, καὶ ἡ πρώτη
 καὶ ἡ ἑξῆς, λέγον· ἰδὲ θεὸν, ὃν ἐπὶ ἑτέρῳ (ἐστιάτην)
 ἀφῆκεν αὐτὸν ἐκδομένον τὸν * ὡς δὲ ἐξῆς, καὶ
 ἀποπνεῖν τὸν πνεῦμα λόγος ἀληθείας. αἱ γὰρ
 λέγον· ἡ ἀναγνώσις, λέγον· δεῖ θεὸν μὴ ἐ-
 ρῆναι, ἐκ τῆς ἐκδομένης ἐκ τῆς ἐπὶ τῷ λόγῳ,
 λόγος τὸ θεὸς ἐστίν· πάλιν τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς ἐκδο-
 μένης, ὡς φερεται, λόγος δὲ ἀπολύσιος, ὅτι
 ἔργον καὶ πλεονῶν λόγος ἀναπαύσας ὅτις
 αἱ ἐκδομένης τῆς λογικῆς ὁρῶν, μάστιγι
 πολλῇ κυρίως ὀνομαζόμενος, ὡς δὲ ἐξῆς, μέ-
 καλως μέντοι διαγράφειν τὸν πνεῦμα τῶν λό-
 γων τῶν θεῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὃς ἀποκαλύπτει, καὶ
 ἐν ἀναγνώσει, ἥδη δὲ καὶ διὰ τὸ ἀποκαλύ-
 ψειν καὶ φερεται, φησὶ τὸ ἰδὲ θεοῦ λόγον
 ἐκδομένον ἐν ἀναγνώσει τῆς ἐκδομένης, ἐφ' ἧς
 ἰδὲ καὶ ὁρῶν ἐκδομένον· ἢ δὲ αἰνέσει τὸ ἀναγνώ-
 σαι ἄνθρωπον, καὶ ὁ λευκὸς ἵππος, καὶ ἐπ' αὐ-
 τῷ καθήμενος καὶ καλέμενος τὸ θεὸς λόγον,
 αἱ δὲ τῷ θεοῦ λόγον καὶ πνεῦμα καὶ ἀληθινόν,
 καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρινόντα, καὶ πλεονοῦντα
 λέγοντα, καταπονήσαν, ἵνα ἐπὶ μάλλον πο-
 τεῖσθαι αὐτὸν ἐκ λαβῆναι τὸν πνεῦμα τῶν λόγων
 τῶν θεῶν. κελεύει δὲ ἡ γὰρ τὸν ἑρῶν
 ἐκδομένης, καὶ πλεονῶν τῶν ὀρνέων φέ-
 ρειν, ἀναγνώσει δὲ τῆς δικαιοσύνης καὶ κέντη-
 μεν τῇ τῇ * ἐπεὶ οὖν ἐκδομένη· τοῖς μὲν γὰρ
 ἀπὸ κάτω τυχάνουσιν, καὶ ἐν σαρκεὶ ἐπὶ σα-
 ρκεὶ ἀποκαλύπτει τὸν κρείττονα, καὶ συν-
 εἶναι αὐτῶν, ὅδε τὸ καλῶν αὐτὸν διωκόμενος, ἐπὶ μὴ βύλοντι, καταπονεῖν ἐκκυ-
 πόντες, καὶ μὴ ἐπιδοῦντες αὐτοῖς εἰς τὸ ἀνακύπτειν, τοῖς δὲ διαφύγειν, ὅτε τὸ πλε-
 φανί.

A dicens: Et vidi cælum apertum, & ecce equus albus, & qui sedebat super eum, & vocabatur fidelis, & verax, & in iustitia judicat, & pugnat. Oculi autem ejus, sicut flamma ignis: & in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse, & indutus erat veste tincta sanguine. Et vocatur nomen ejus Sermo Dei. Et exercitus, qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis vestiti byssino albo, & puro, & ex ore ejus procedit gladius [anceps, &] acutus, ut eo percutiat Gentes, & ipse reget eos virga ferrea, & ipse calcet torcular vini [furoris, &] ira Dei omnipotentis, & habet in vestimento, & in femore suo nomen scriptum, Rex regum, & Dominus dominantium. Sed necessario, & absolute posuit Joannes vocabulum, Sermo, & cum adjectione etiam, Sermo Dei. Nam si alterum tacuisset, occasionem habituri eramus admittendi multos sermones, & aberrandi a veritate hujus vocabuli, Sermo: ac si absolute scripsisset Joannes, Sermonem, nec dixisset etiam cum adjectione, Sermonem Dei, non didicissemus aperte hunc Sermonem esse Sermonem Dei. Rursus si Sermonem Dei dixisset, nec absolute Sermonem, etiam multos Sermones fingentes juxta relationem ad unumquemque eorum, qui sermone, ac ratione utuntur, multos proprie sic nominatos admitturi fueramus. Itaque recte [Joannes] Apostolus, & Evangelista, jam vero etiam propter Apocalypsin Prophetam describens in Apocalypsi Sermonem Dei, se Dei Sermonem vidisse inquit, aperto cælo, equo albo vectum. Ex quo etiam considerandum est, quod innuitur, quia cælum sit apertum; & quia equus albus, & quia super ipsum fedeat ille, qui Sermo Dei vocatur, qui etiam præterquam est Sermo Dei, fidelis dicitur, & verax, & in iustitia judicans, & bellans, ut eo magis proficiamus, cum intellexerimus quæ ad Dei Sermonem pertinent. Proinde arbitror ego impiis, & terrestrem imaginem gerentibus, cælum esse clausum; apertum vero iustis, & his qui insigniti fuerint supercælestis imagine. Nimirum impiis quidem humi etiamnum repentibus, & in carne existentibus præstantiora sunt clausa, quia non intelligant ea, nec possint eorum pulchritudinem (quia non vident) dispicere proni; nec erigere se conantes, cum iusti, & excellentes,

Phil. 3.20.

ἡ αἰσθησις κενὴ ἐν δικαιοσύνῃ, ἔτι καὶ πολλοί ἐν δικαιοσύνῃ, ἢ οὐκ ἔστι τὰς ἐχθρὰς λό-
γων καὶ δικαιοσύνην ἔτι πολέμειν, ἀναρ-
μῆναι τὸ ἀδύνατον καὶ τὸ ἀδίκαιον, λέγειν δὲ
ἐκείνην καὶ δικαιοσύνην, ἐκδοῦν τὸ ἐναντίον
τῷ ἵππῳ, τὸ ἢ ἔτι ἔτι, ἐπὶ ὧν ἡμεῖς
ἀρχαλοποιοῦμεν. Ἐπὶ τῷ ἵππῳ, ἐπὶ τῷ ἵππῳ
ἐπὶ τῷ λόγῳ πολέμειν ἰδὲν, ἐν πολέμῳ,
ἐπὶ αὐτῷ μὴ ἀποδοῦν ἀληθείας, ὁ δὲ
ἐπὶ αὐτῷ μὴ ἀποδοῦν λόγον, ἢ λόγον ὡς, ὁ δὲ
ἐπὶ αὐτῷ μὴ ἀποδοῦν ἀληθείαν, ἢ ἀλη-
θείαν πηγάσαι, ἀλλὰ ψεύδει, φάσκει ἢ
ἐπὶ αὐτῷ μὴ ἀποδοῦν. Ἰστέον δὲ καθόλου μὴ
ὁ λόγος, ἢ τὸ ψεύδος ἀναλοῖ αὐτὸ πνεύ-
ματι τῷ ἑαυτοῦ, αὐτὸς δὲ καταργεῖ τὴ ἐπι-
φανείαν τὴν παρὰ αὐτοῦ. καὶ ὅρα εἰ δύναται
καὶ τὸ νῦν ἑαυτοῦ τὸ πνεύματι ἐν τῇ
ἐκείνῃ θεολογικῇ πνεύματι ἐπὶ αὐτῷ. ἢ γὰρ
ἐπὶ τῷ ἀπαλόμενῳ πνεύματι τὸ ἑαυτοῦ
ἡμεῖς, ἡμεῖς πηγάσαντες λόγον καὶ ἀληθείας
ἐκείνης, ἢ τὸ ψεύδος; ὁ δὲ πνεύματι ἐκείνῳ
τὴ ἐπιφανείαν τὴν παρὰ αὐτοῦ, ὁ δὲ λόγος καὶ
ἀληθείας, ἢ πᾶν τὸ ἐπαγγελούμενον ἢ
ἐκείνης, ἢ πηγάσαντες ἐν ἑαυτοῖς, ὡς ὁ θεὸς δόξα-
σθαι ἐν τῇ πανηγύρι αὐτῶν; ὅτι ὁ ἰωάννης ἰου-
δαϊστικῶς ἐν αὐτῷ τὸ ὁκνημένον πρὸς λευ-
κῇ ἰσχυρῇ λόγῳ φησὶ καὶ τὸ ὁ ὀφθαλμοὶ ἢ
αὐτῷ ὡς φλογὶ πυρὸς. ὡς γὰρ ἡ φλογὶς πυρὸς τὸ
λαμπρύνει καὶ φωτισκόν, ἐπὶ καὶ πυρὸς
ἐν αὐτῷ, καὶ ἀναλαμπρύνει τὸ ὕλικόν τῶν. ἔτι
ἐν αὐτῷ ἑαυτοῦ, ὀφθαλμοὶ τὰ λόγια οὐ βλέ-
πει, καὶ πᾶς ὁ μετῴναι αὐτῷ, ἀπὸ τοῦ διὰ
τῷ ἐν πνεύματι αὐτῷ ἀνταμιβεσθῆναι τὴν
ἐκείνην, ἀναλαμπρύνει ἐκείνην τὸ ὕλικόν τῶν καὶ
πνεύματι τῷ νοημάτων. πάντων δὲ τῷ ἱχνό-
σῃ ἐκείνην ἐκείνην ἐκείνην τὴν ἀληθείαν τὴν
ἐκείνην ψευδομένην. πᾶν δὲ ἰεραγμένον
καὶ τὸ ἐν δικαιοσύνῃ κενόντα, ἐκείνη τὸ ἐν δι-
καιότητι κενόντα πολέμειν, ἐκείνη δὲ τὸ πο-
λέμειν φησὶν, ἐκείνη τὸ ἐπὶ τῷ κα-
ταλῶν ἢ αὐτῷ πολλὰ διαδύματα. εἰ μὴ γὰρ
ἐν τῇ καὶ μνησθῆναι τὸ ψεύδους καὶ τὸν ἐφάνον
ἡμεῖς ἐλάμβανεν ὁ νικησας πρὸς ἐκείνην
τὸν λόγον, καὶ ἐν διαδύματι περιεσθῆναι εὐλό-
γως ἀναγεραπὸς ὁ ἐπικροτήσας τὴν ἐναντίον
τῷ λόγῳ. νῦν δὲ πολλῶν ὄντων τὴν ἐπαγ-
γελλόμεναι τὴν ἀληθείαν ψευδῶν, καὶ ὡς ἐρα-
πνομένη τὸν λόγον, ἐφάνοντα πολλὰ γινόμενα
τὴν διαδύματα τὴν κατὰ τὴν ταῦτα κινήσαντες
περικείμενα, καὶ ἐκείνης δὲ ἀποστεινύσας ἐν αὐ-
τῷ.

A Ut ex eo, quod dicitur oppugnare hunc
in modum, ipsi Sermoni, & iustitiae ini-
micos, sublatis his qui a ratione sunt
alieni, & iniustitia sublata, inhabitet,
& iustificet: expellens contraria ab ani-
ma illius qui salutis causa (ut ita dicam)
captivus factus est à Christo. Sed aper-
tius cernere possumus hoc Sermonis bel-
lum, quod gerit cum Sermone ipso fun-
gente legatione pro veritate; alter qui
cum non sit Sermo, fingit tamen se esse

B Sermonem: itemque simulata veritas,
quae non est veritas, sed mendacium fin-
git, & praedicat se ipsius Sermonis esse
ipsam veritatem. Sed enim armatus Ser-
mo contra mendacium, illud interficit
spiritu oris sui, & destruit apparitione
praesentiae suae. Et vide, an hunc sensum
subinnuere voluerit Apostolus haec scri-
bens in Epistola ad Thessalonicenses.
Quid enim est, quod Spiritu oris Christi
interficatur, cum Christus sit Sermo, ver-
itas, & sapientia, nisi mendacium? Et
quid est illud, quod destruitur appariti-
one praesentiae Christi, qui sapientia, &
Sermo consideratur, nisi id omne, quod
profitemur se esse sapientiam, atque etiam
sapientia eatenus existens, quatenus Deus
per illud comprehendit eos, qui non
sunt sapientes vera sapientia in vaficie
ipsorum? Quare mire, ac supra modum
de Sermonem differens Joannes, qui equo
albo vehebatur; inquit etiam illud: *Oculi
ejus velut flamma ignis*. Ut enim flamma
clara, pariter & lucida, jam vero etiam
igneae est, & consumptrix materialium,

C sic oculi (ut ita dicam) Sermonis, qui-
bus & ipse videt, & quisquis illius fu-
erit particeps, praeterquam quod perci-
piunt intelligibilia per ea, quae in ipso
insunt, conficiunt, & demoliantur con-
ceptus crassiores, & magis materiales,
omnibus, quomodocunque falsis graci-
litate, & tenuitate veritatis fugien-
tibus. Valde autem ordinate postquam
induxit Sermonem judicantem in iustitia,
& ut judicet in iustitia, bellum gerentem,
atque deinde post bellum, illuminantem,
illud subiungitur; in ipsius capite multa
esse diademata. Nam si unum, & uni-
forme esset mendacium, de quo prostra-
to coronam acciperet victor, fidelis, &
verax Sermo, jure etiam Sermo, qui su-
perasset Deo repugnantes, scriptus fuisset
uno diademate insignitus. Nunc au-
tem multa cum sint mendacia, quae pro-
fitemur veritatem, adversus quae bellum
gerens ille Sermo coronatur; multa sunt
etiam diademata capiti cuncta victoris
imposita. Quia etiam unamquamque
actionem rebellem superans, multis coro-
nis ob victoriam multiplicem insignitur;

E Di-

ex eo quod resurrexit à mortuis Iesus Christus I
postolici muneris functionem, ut obediat fide

A. Deum, non idem est cum illa, quæ inquit; Hic erat, non simpliciter apud Deum; sed quando erat apud Deum, scilicet: *Hic erat in principio apud Deum*: quin etiam illud, *hic*, per demonstrationem existimabitur positum fuisse, vel de Sermone, vel de Deo, ab eo qui minus diligenter investigaverit, ut etiam inveniat comprehensionem priorum, & comprehensionem considerationis hujus vocis Sermo, & hujus vocis Deus, factam in pronomine, *hic*: ut hæc demonstratio in unum ea congreget, quæ consideratione sunt diversa, neque enim dum consideramus Deum, consideramus Sermonem; neque dum consideramus Sermonem, consideramus Deum. Fortassis autem summa est, & collectio trium propositionum in unam hanc: *Hic erat in principio apud Deum*; quatenus enim in principio erat Sermo, non didiceramus, quod apud Deum: quatenus vero apud Deum Sermo ille erat, non agnovimus aperte, quod in principio apud Deum erat: quatenus autem Deus ille Sermo erat, neque declarabat ipsum in principio esse, neque quod apud Deum erat. Quod si dicente Evangelista: *Hic erat in principio apud Deum*, sub pronomine demonstrativo, *hic*, intelligatur, & Sermo, & Deus, & particula, *in principio*, sic conjungatur, addaturque etiam, *apud Deum*, nihil omittitur eorum quæ sunt in tribus propositionibus, quod summam non comprehendatur redactis tribus propositionibus in unum. Vide verò, an fieri possit, ut etiam duas res dicamus, quia bis dicatur, *in principio*, alteram quidem, quod in principio erat ille Sermo, quasi etiam ex se esset, & non omnino apud aliquem; alteram vero, quod in principio apud Deum erat. Meumque est judicium absque mendacio dici posse de eo, quod & in principio erat, & in principio apud Deum, neque apud Deum solum existens, quoniam in principio erat, neque in principio solum existens, & non apud Deum existens, quoniam hic erat in principio apud Deum. *Omnia* 1ob. 1. 3. per ipsum facta sunt. [*& sine ipso factum est nihil.*] Nunquam principem locum habet particula, *per quem*, sed semper secundum: veluti in Epistola ad Romanos: *Paulus servus*, inquit, *Jesus Christi*, vocatus ad Rom. 1. 2. *munus Apostolicum*, segregatus in *Evangelium Dei*, quod ante promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis de Filio suo, qui genitus fuit ex semine David secundum carnem: qui declaratus fuit Filius Dei cum potentia, secundum spiritum sanctiificationis, minus nosse, per quem accepimus gratiam, & Anter omnes gentes super ipso nomine. Deo enim Evan-

nie erat in principio apud Deum. *Omnia* Ioh. 1. 3.
per ipsum facta sunt, & sine ipso factum
est nihil.] Nunquam principem locum ha-
 beret particula, *per quem*, sed semper secun-
 dum : veluti in Epistola ad Romanos :
Paulus servus, inquit, *jesu Christi*, vocatus ad Rom. 1. 1.
munus Apostolicum, *segregatus in Evange.* 3. & leg.
limum Dei, quod ante promiserat per Prophe-
 tias suos in Scripturis sanctis de Filio suo,
qui genitus fuit ex femine David secundum
carnem : qui declaratus fuit Filius Dei *cum*
potentia, secundum spiritum *sanctificationis*,
minus noster, per quem accepim⁹ gratiam, & An-
 ter omnes gentes super ipso nomine. De⁹ enim
 Evan-

norem Jesum fuisse propter mortis per-
 Meir. 2. 9. passionem pronuntiat : ait enim : *Eum
 autem qui modico quam Angeli minorat⁹ est,
 videmus Jesum propter passionem mortis, glo-
 ria & honore coronatum.* Aut hoc etiam
 dici potest creatæ naturæ, ut à servitute
 interitus, corruptionisque liberaretur,
 atque etiam hominum generi beata ac
 divina virtute, ut ita dicam, incarnata
 opus fuisse, quæ ea etiam quæ in terra
 sunt, corrigeret : & quodammodo hanc
 actionem ad Sanctum Spiritum pertinere,
 quam cum ferre non posset, Servato-
 rem offert & proponit, ut qui solus hoc
 certamen posset sustinere : Pater etiam
 ut princeps Filium mittens, una Spiritum
 quoque mittit, quem certo tempore
 descensurum ad Deifilium, & una homi-
 num salutem operaturum, effecturumque
 promiserat. Id quod perfecit, cum,
 cum corporea specie columbæ ad eum
 post lavacrum volavit, & insistens non
 præterit : quod fecit fortasse apud ho-
 mines, qui ejus majestatem assidue ferre
 non poterant. Itaque significans Johan-
 nes, & loquens de cognitione, quisnam
 Christus esset, non solum Spiritus ad Je-
 sum descensum narrat, sed cum descensu
 illius in ipso mansionem. Scriptum est
 Job. 1. 33. enim hoc dixisse Johannem : *Qui misit me
 baptizare, dixit : Super quem videris Spiritum
 descendentem, & manentem super eum,
 hic est qui baptizat in Spiritu & igne.* Non
 enim dicitur : *Super quem videris Spiritum
 descendentem solum*, quod fortasse etiam
 ad alios ipse descenderet, sed *descenden-
 tem & manentem super ipsum.* Hæc autem
 multum ac diu probata sunt iis qui pla-
 nius & apertius videre velint, si omnia
 per ipsum facta sunt, Spiritum etiam per
 Verbum factum esse, qui una rerum
 omnium, inferior eo per quem factus est,
 intelligatur, etiam si verba quædam nos in
 contrariam partem trahere videantur.
 Quod si quis Hebræorum Evangelium
 proferat, in quo Servator ipse hæc dicit :
*Modo accepit me mater mea Sanctus Spiritus,
 uno capillorum meorum, & me in mon-
 tem magnum Thabor portavit :* is dubita-
 bit qui Spiritus Sanctus qui per Verbum
 factus est, mater Christi esse possit. Sed
 hæc atque hoc non est difficile interpre-
 tari. Si enim is qui facit voluntatem Pa-
 tris qui in celis est, ejus est & frater, &
 foror, & mater : & fratris Christi nomen
 non solum ad genus hominum venit, sed
 etiam ad ea quæ eo diviniora sunt, nihil
 jam absurdum, alienumque erit, plus
 etiam quam eos, qui quod Patris qui in

drῶσαν γένει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ τέτα θεοτέρεα.

ἐλάττωσα διὰ τὸ πάθημα τὰ θανάτου ἀποφύ-
 ναμένον τὰ πάλαι γεγενῆσθαι ἰσχυρῶς, φη-
 σὶ γὰρ. τὸ δὲ βεβηχὺ ἢ παρ' ἀνέλεως ἡλικίας
 μένον βλέπμεν ἰσχυρῶς διὰ τὸ πάθημα τὸ θά-
 νατον δόξαι. Ἐν αὐτῇ ἐστὶ φαναιμένη. ἡ ἔχρα ἐπὶ
 καὶ τὸτο εἰσῆεν, ὅτι ἐδεῖτο ἡ κλίστις ὑπαίτιος
 λυθραῖον ἔχειν. τὸ δὲ δαλίας τὸ φρεσὶς,
 ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς ἀνθρώπων γένος. μακαριστὸς
 θεὸς διωμάτως ἐκείνου πατρὸς. ἡτοι διαδω-
 τῆ καὶ πρὸς τὸ γένος, ἡ ὡσπερ ἐπὶ αὐτῷ πῶς
 τῷ ἀγῶνι πνεύματι ἡ φράσις αὐτῆς, ἡ ἡλικία
 ὑπομένειν. ἡ διωμάτως ἐκείνου πατρὸς τὸ ἡτοι-
 ρα, ὡς τὸ τηλικεῖτον ἀφ' αὐτοῦ μόνον ἐκείνου δι-
 ναμῶν, ἡ τὸ πατρὸς ὡς ἡγούμενος ἐκείνου
 τῷ τὸ ἡνὶν ὑπομένειν καὶ συμφορῶν ἡ
 ἀγῶνι πνεύματι αὐτῷ ἐν καμρῷ ὑπομένειν
 καταστῆναι φράσις τὸ ἡνὶν τὸ ἡτοι, καὶ συμφορῶν
 τῷ τὸ ἀνθρώπων (κατὰ τὸν) ἡτοι ὡς πῶς
 ὅτε πρὸς μαθητὰς εἰδὶ ὡς ἐκείνου ἐκείνου
 καὶ τὸ λυθρῶν αὐτῶν, καὶ ὅσων ἐκείνου
 καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡτοι πῶς ἐκείνου
 μὴ διωμάτως ἀδελφῶν φρεσὶς αὐτῶν
 δόξαι. διόπερ σημεῖον ὡς ἰωάννης φησὶ τὸ γένος
 καὶ ὅςτις πῶς ἐστὶν ὡς ἡλικία αὐτῶν τὸ
 πρὸς τὸ ἡτοι κατὰ τὸν πνεύματι, ἀλλὰ
 φράσις τῇ κατὰ τὸν πνεύματι ἡτοι ὡς αὐτῶν ἡτοι
 φρασίς καὶ ἐκείνου τὸ ἰωάννης ἐπὶ τὸ πνεύματι
 φράσις με βαπτίζον ἐστίν, ἐφ' ὅν αὐτῶν τὸ
 πνεύματι κατὰ τὸν καὶ μένον ἐφ' αὐτῶν, ἐπὶ
 ἐστὶν ὡς βαπτίζον ἐν πνεύματι ἀγῶνι καὶ πρὸς
 καὶ λέγειται. ἐφ' ὅν αὐτῶν τὸ πνεύματι κατὰ
 τὸν καὶ μένον, ἡτοι καὶ ὡς κατὰ τὸν
 τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸν, ἡτοι ἐπὶ αὐ-
 τῶν. πῶς δὲ ἐπὶ αὐτῶν ἐκείνου πατρὸς
 ἰδεῖν βλαβερῶς πῶς, ἡτοι πάντα αὐτῶν ἐκείνου
 καὶ τὸ πνεύματι αὐτῶν τὸ λυθρῶν ἐκείνου, ὡς
 πάντων * τυχάνων ὑπομένειν τὸ δὲ ἡτοι ἡτοι
 νεο νεοῦν. ἐκείνου ἡτοι πρὸς αὐτῶν ἡτοι
 εἰς τὸ ἐκείνου δοκῶν. ἐκείνου δὲ φρασίς ἡτοι
 τὸ κατὰ ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου αὐτῶν ἡτοι
 τὸ κατὰ φρασίς. ἀφ' ἡτοι ἐκείνου με ἡτοι με
 καὶ πνεύματι ἐν κατὰ τὸν καὶ με, καὶ αὐτῶν
 καὶ με εἰς τὸ ἐκείνου τὸ με κατὰ τὸν, ἐκείνου
 φρασίς πῶς κατὰ τὸν τὸ δὲ τὸ λυθρῶν κατὰ
 κατὰ πνεύματι ἀγῶνι ἐκείνου πῶς ὡς
 ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου. ἐκείνου ἐκείνου
 τὸ κατὰ τὸν κατὰ τὸν ἐκείνου αὐτῶν
 φράσις ἀδελφῶν ἐκείνου αὐτῶν ἐκείνου
 ἀδελφῶν κατὰ τὸν ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου
 ἐκείνου αὐτῶν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν

κέσμεν, ὅτι ἐν αὐτῷ διαφύονται. Φη. A
 οὐ γὰρ ἐν τῷ αἰῶνι ἡ πᾶσι ἐν αἰῶνι γε-
 γενήναι διὰ τὸ λόγον, ἀπὸ οὐρανῶν καὶ τοῦ
 λόγου γεγενῆσθαι. ἀναιδέστερον δὲ ἐστὶν ἢ
 πᾶσι τὸ καὶ κέσμεν αὐτῷ ἐγένετο ἔδωκε ἐν,
 μὴ ἐνλαβέμεν τὸ. μὴ προσδοκῶν τοῖς λό-
 γοις αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐλέγχῃ σέ, καὶ ψευ-
 δὴ γένη, προσήγοι πᾶσι, ἔδωκε ἐν τῷ ἐν πᾶσι
 κέσμεν καὶ τῇ πᾶσι. καὶ ἐπεὶ προφανὴς ἐστὶ
 πᾶσι αὐτῷ λεγόμενα σφωδρὰ βεβαιωμένα, B
 καὶ πᾶσι τῷ * ἐέργειαν ἐπαγγελλόμενα, εἰ
 (καὶ κέσμεν αὐτῷ θεία ἐκκλησία) τῇ πᾶσι.
 τῷ. πᾶσι δὲ αὐτῷ οὐκ ἐστὶ παντελὴς φθε-
 ριμένα κυρίας πάντα καλῶν, καὶ ἐπὶ οὐ-
 ρῶν τῇ ἀναστρέφῃ τῇ ἀντιθέσει τῷ ἀποπῆναι
 καὶ φανῶνται. ὅτι ἡ καὶ τὸ τὸ γεγενῆσθαι. κέσμεν
 αὐτῷ ἐγένετο ἔδωκε ἐν. προσήγοι αὐτῷ ἀνευ
 προσμύθου τὸ δὲ τὸ γεγενῆσθαι τὸ. ἐν τῷ
 κέσμεν ὅτι πᾶσι, μὴδὲ μὴ πᾶσι τῷ δὲ πο-
 φανῶνται περὶ αὐτῶν ἀξιοῦνται ὁμοίως προ-
 φητείας τῶν ἀποστόλων τοῖς μετ' ἐξουσίας καὶ ἀνυ-
 περβύτους καταλείποντες τοῖς καὶ αὐτοῖς ἐκ μεθ' ὧν
 αὐτοῖς ὡς ἔστιν ἐγένετο, ἐξήκουσε φάσκων τὸ
 αὐτῷ πᾶσι γένετο τὸ ὁμοίως τῷ κέσμεν πᾶσι
 ὁμοίως τὸ λόγον ὄντα, ὅτι αὐτῷ ὅτι ὁ
 αὐτῷ αὐτῷ τὸ δὲ, καὶ τῷ ἐν τῇ συνθείᾳ * φάσκων
 ἐκτελέσει τὸ γεγενῆσθαι. εἰ γὰρ, ὡς νοεῖ,
 ἡ ἀλήθεια τὸ γεγενῆσθαι ἦν, ἐδὲ αὐτῷ τὸ δὲ
 μὴ γεγενῆσθαι πάντα γεγενῆσθαι ὑπὸ τῷ
 λόγῳ, καὶ ἡ ἀνάπαυσις, διὰ τὸ λόγον ὑπὸ
 τῷ ὁμοίως. καὶ ἡμεῖς καὶ τῷ δὲ ὅτι, γεγενῆσθαι
 μὴ ἀπολείποντες τῇ συνθείᾳ, καὶ ἀμάρτυ-
 ροι τῷ ἐκτελέσει ἀφῆκαμεν. ἐκτελέσει ὅτι φάσκων
 τῷ τὸ μὴ * πᾶσι μεμ
 γεγενῆσθαι τὸν καὶ * αὐτῶν ὅτι φαίνεται καὶ
 ἀναιδέστερον τὸ ἀληθές, ὅτι ἀναιδέστερον αὐτῷ αὐτῷ
 ἐλέγξας. Φησὶ γὰρ ὅτι ὅτι ὡς αὐτῷ ἄλλα ἐνε-
 γεινται αὐτοῖς ἐπὶ τὸν λόγον. ἵνα ἔτω νοητὸν τὸ
 δι' αὐτῷ, ἀλλ' αὐτῷ ἐνεργεῖται. ἐπὶ τὸν λόγον.
 ἐπὶ τὸν πᾶσι δὲ καὶ ἐλέγξας τὸ μὴ πᾶσι δὲ
 μὴ γένετο αὐτῷ τὸ λόγον γεγενῆσθαι τὸν
 κέσμεν περὶ αὐτῶν, ὅτι ἀποδείκνυνται ὅτι ὑπὸ
 τῷ τῷ δὲ ὁμοίως τῷ λόγῳ τὸν κέ-
 μεν κατεσκεύασε. καὶ γὰρ τὸν προσήγοι διὰ
 εἰς. ὁ θεὸς εἶπε, καὶ ἐγένετο. ἐνε-
 τέλειτο, καὶ ἐπὶ τὸν ὅτι. ἐνετέλειτο γὰρ ὁ
 ἀνθρώπος. θεὸς τὸ πρῶτον πᾶσι κέ-
 σμεν, καὶ ἐκτελέσει, καὶ μόνον ὁ κέσμεν καὶ
 τὸ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα,

& quæ in ipso sunt; per Sermonem enim
 inquit, non insignia, non seculum, non
 quæ in seculo sunt, facta fuere; existimans
 illa ante Sermonem fuisse. Impudentius
 insuper instans ad illud: *Sine eo factum est
 nihil*, (neque veritus illud: *Ne addideris ser-*
monibus ejus, ne te redarguat, & mendax sis)
 illi nihil addit eorum, quæ in mundo sunt;
 & in hac conditione. Et quoniam apertum
 est, dicta ipsius valde coacta esse, præter-
 que evidentiam pronuntiata, (si quæ ipse
 divina opinatur, excluduntur à voce,
 omnium, quæ vero sunt opinione sua
 omnino corruptibilia, proprie dicuntur
 omnia) non immorandum nobis est in
 his confutandis, quæ ex se absurditatem
 præ se ferunt. Quale est illud etiam quod
 Scriptura dicente: *Et sine ipso factum est
 nihil*, ipse addit sine auctoritate Scriptu-
 ræ; nihil eorum, quæ sunt in mundo,
 & creatione; quod neque cum proba-
 bilitate pronuntiat, sed dignum se pu-
 tat, cui non secus atque Prophetis, vel
 Apostolis credatur, qui cum auctoritate,
 & inculcate reliquerunt sui similibus, ac
 posteris suis salutaria scripta. Jam vero;
 & hoc dictum: *Omnia per ipsum facta
 sunt*, privatim, atque secus quam alii,
 exposuit dicens, Sermonem eum esse,
 qui causam præbuerit generationis mun-
 di Opifici, nec tamen Sermoni compe-
 tere particulam, à quo, vel ex quo, sed
 per quem, exponens id, quod scriptum
 est, phrasin esse consuetam: sed si te-
 rum veritas erat, ut ipse putat, scrip-
 tum fuisse oportuit, omnia per Opifi-
 cem facta fuisse à Sermonem, non vice
 versa per Sermonem ab Opifice. Et nos
 quidem cum usi sumus vocula, per quem,
 perinde atque facit consuetudo, non sine
 teste expositionem dimisimus. At vero
 ille præterquam quod suam opinionem
 è divinis Scripturis non confirmat, vide-
 tur & suspicatus fuisse veritatem, & im-
 pudenter illi adversatus dicens, non enim
 faciebat ipse Sermo tanquam ab alio
 operante (ut sic intelligeretur vocula,
 per quem) sed ipso operante alius fa-
 ciebat. Caterum non præsentis est tem-
 poris, probare quod mundi Opifex, &
 fabricator fecerit mundum, non factus
 minister Sermonis, & ostendere quod
 Sermo, ut minister Opificis mundum con-
 diderit. Juxta David enim Prophetam:
*Deus dixit, & facta sunt, mandavit, &
 creata sunt*; mandavit enim ingenuus
 Deus primogenito omnis creaturæ, &
 creata sunt, non solum mundus, & quæ
 sunt in illo, verum etiam reliqua omnia,
 sive Throni, sive Dominationes, sive Po-

ἐπὶ θεοῖς, ἐπὶ κυριότητι, ἐπὶ ἀρχαῖς,
 H 3 testa.

ἐγὼ ὁ λόγος, ὁ ἐν ὑμῖν αὐτὸς ἐνηχῶν αὐτὸς ὑμᾶς
καταδικάσω ἵππον διπολογίας καταλειπόμενον
ἐχρίσας ὑμᾶς. δόξαι μὲν τῆς βιωτικῆς ἔτι
αὐτῇ ἡ ἐκδοχή, ἄλλον μὲν λόγον τὸ ἐν δέχῃ
ἡμῶν ἐξαληφέντων τὸ πᾶς τὸ θεόν, τὸ θεόν
λόγον. ἄλλως δὲ αὐτὸν νεύσαν, ἅπερ ἐ μὲν
νῦν ἐπὶ τὴν ἀπορηγμένην δημιουργήματων
πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, λέγεσθαι ἐφωσκόμεν,
ἀλλὰ ἐπὶ πάντων τὸ λογικῶν ἑαυτοῦ τὴν πρᾶξι-
σιν. ὁ λόγος χωρὶς, ἐδὲν ἀμαρτανόμεν ἐξ ἡ-
μῶν εἰς τὸ ἐν ἡμῖν λόγον τὸ αὐτὸν λεκτικόν. **B**
ἐν ἀρχῇ ἐ τῷ πρῶτῳ τὸ θεόν, καὶ ἰσὺ θεοῦ λόγος μὲν
ἦεν ἐπὶ τῷ πρῶτῳ ὡς ἐπὶ τῷ ἰσὺ τῷ χάνοντι. **C**
τὸ ἐν δέχῃ πρὸς τὸ θεόν λόγον εὐκρινὲς ὁ δόξας-
λαθὺ διδάσκων τὸ μὴ εἶναι ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἵνα
ἀποδείξῃ εἰς τὸν ἐξόνον; ἵνα τὴν χεῖρ κατὰ
καρδίαν, ἡ ἡς καταθέσῃ εἰς τὸ αἵματόν; ἵνα τὴν
χεῖρ ἐν νεφρῶν ἀνακαρτέῃ. ἄλλα ἢ λέγει ἡ
γραφή; ἐγὼ σε τὸ ῥήμα ἐστὶν (φῶς) ἐν τῷ σῶ-
ματι σου. **C** ἐν τῇ καρδίᾳ σου. ὁ γένοντι * αὐτὸς
ζῶν, καὶ ἡ ζῶν ἡμῶν τὸ φῶς τὸ ἀνθρώπων ἐστὶ
ἡ ἀποδείξαι παρ' ἑλλοισι καλὰ μέναι παρὰ δόξα
τῷ κατ' αὐτὸς σὺ πᾶσι δοσε προσάφηνται
μὴ ἡμῶν ἀποδείξαις ἡ φαινομένην ἀποδείξαις,
κατὰ φῶς μόνον καὶ πάντα τὸ (φῶς) ἐστὶν ἱερά,
τῷ μόνον καὶ πάντε τὸν σὺ φῶς ἐπιστήμῃ
καὶ τὸ θεοῦ θεοπαθείας, καὶ μόνον καὶ
πάντα τὸν (φῶς) ἐστὶν ἐλευθερίαν ἐξέσταν αὐτῶν
περὶ τῶν δόξας τὸ θεῖον νόμον ἐληφότες. καὶ τῷ
ἐξέσταν ὁ ἐξέσταν νομῶν ἐπὶ τῶν πᾶσι. καὶ ἡ
δὲ καὶ ἡμῶν λέγειν ἐστὶν τὸ καλεσμένον πᾶσι
δοξάν, πολλὸς εἶσις τὸ εἰς αὐτὸ πρᾶγμα-
τίας, ὅς θεομένων συλλέγεσθαι τὸ πρὸς τὸ βῆ-
λαμα τὸ θεοφῶς τὸ αὐτῶν καὶ τῶν πᾶσι
κατὰ ἀποδείξαις, ἵνα ἐπὶ ἡμῶν ὁ
θεοφῶς λόγος συμφῶν καὶ ἐπὶ ἡμῶν τὸ ἐναν-
τίον εἰς τὸ ἐκείνων λεγόμενοις (βῆλα) πᾶσι
κατὰ διωκόμεναι. τῶν τῶν ἡμῶν μνήμη γε-
νηται (πᾶσι τῶν). ὁ γένοντι, ἐν αὐτῷ ζῶν
καὶ, ἀλλὰ τὸ εἶναι τῷ χαλεπῶν τὸ πᾶσι
ἐστὶν, καὶ εἰ δὲ εἰσὶν παρὰ δόξας τῶν πᾶσι
καὶ ἐκείνων λεγόμεναι διωκόμεναι ἐν ἡμῶν
ἐστὶν τῷ χαλεπῶν δόξαις τῶν πᾶσι καλόνος.
ἐστὶν γὰρ καὶ ἡμῶν τὸ ἐν δέχῃ λόγον, τὸ πρὸς
τὸ θεόν, τὸν θεόν λόγον, τῶν διωκόμεναι
μὲν τὸν τῶν, κατὰ τῶν, μετέχοντα λε-

A ille λόγος, ille in vobis insonans; ipse
vos condemnabo, cum nullum omnino
vobis locum reliquerim à ratione alicu-
num. Verum coactor videbitur esse hæc
intelligentia, exponentibus nobis alium
λόγον in principio existentem λόγον apud
Deum; Deum λόγον; alium autem ipsum
considerantibus, quia non solum de præ-
cipuis opificiis, omnia per ipsum facta
fuisse dici diximus, verum etiam de
omnibus, quæ sunt ab his, qui λόγος, [et
rationis] sunt compotes, sine quo λόγος,
[id est ratione], nihil peccamus. Insu-
per querendum etiam est, an is λόγος,
qui in nobis est, idem sit cum eo, qui
est in principio, & qui est apud Deum,
& Deus λόγος, præsertim quoniam tan-
quam hoc λόγος altero non existente, ab
eo λόγος, qui est in principio apud Deum,
videatur Apostolis illud docere: *Ne di. Rom. 10.*
xeris in corde tuo, quis ascendet in cælum? 6. 7.
hoc est Christum deducere: vel quis descen-
det in abyssum? hoc est Christum ex mortuis
reducere. Sed quid dicit Scriptura: Prope Deut. 30.
te verbum est valde in ore tuo, & in corde 14.
C tuo.

TOMUS TERTIUS.

Quod factum est in ipso vita erat, & Tob. 1. 3, 4
vita illa erat lux hominum.

QUædam sunt apud Gentiles dogma-
ta (Paradoxa quæ vocant) sapien-
ti suo tribuentia quamplurima, cum qua-
dam demonstratione, vel apparenti de-
monstratione. Juxta quæ inquirunt, so-
lum, & omnem sapientem esse sacerdo-
tem: eo quod solus sapiens cultus divi-
ni sapientiam teneat; solum etiam, &
omnem sapientem inquirunt esse liberum,
tanquam qui acceperit libertatem ex ani-
mi sui sententia operandi à lege divina,
libertatem etiam definientes legitimam
permissionem. Et quid opus est, nos nunc
dicere de his, quæ Paradoxa appellan-
tur, cum multum operæ infumatur in
eis, & ea, quæ ab ipsis enunciantur ju-
xta Paradoxa collatione egant cum vo-
luntate Scripturæ, ut in quibus cultus
divini ratio concordet, & in quibus
contrarium velit, his, quæ ab illis di-
cuntur, ostendere possimus. Horum au-
tem mentio facta est inquirantibus illud;
Quod factum est in ipso vita erat, pro-
pterea quod possit aliquis Scripturam se-
quens, complura hujusmodi ostendere,
quæ formam veluti habeant Paradoxo-
rum: quæque etiam (si quid, quod magis sit paradoxon, opus est dicere) magis sunt Para-
doxa, quam quæ ab illis dicuntur. Nam si consideraverimus λόγον, [id est rationem,] &
Filium Dei in principio existentem rationem apud Deum, & rationem Deum, fortassis
eum solum, qui hujus particeps sit, in quantum est talis, rationis capacem dicere poteri-
mus: